

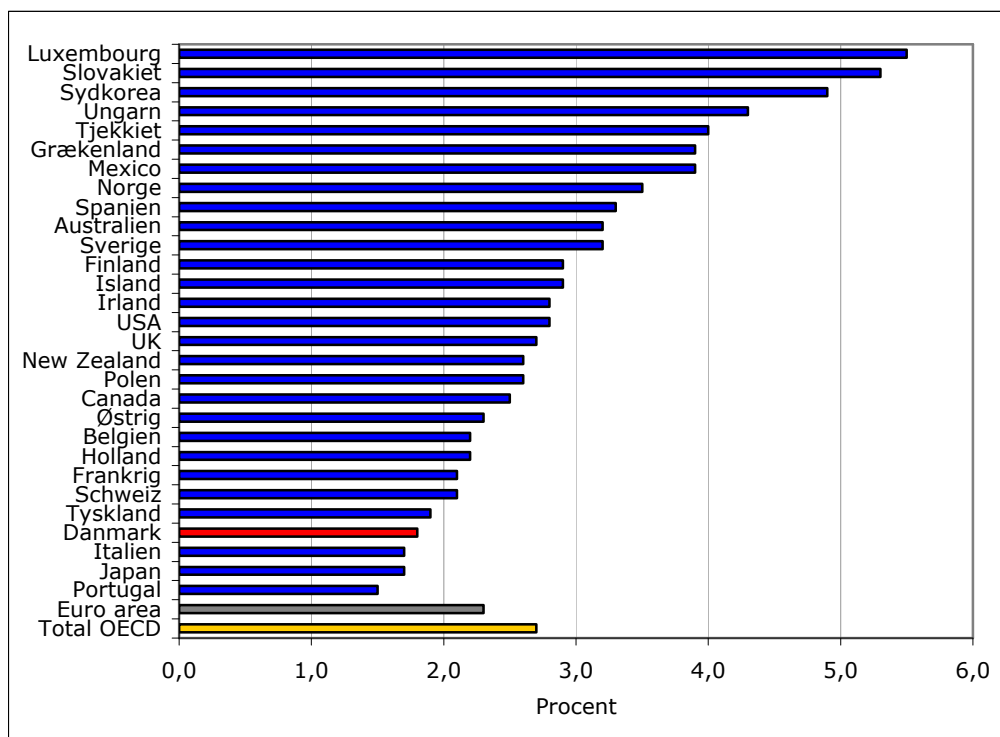
DANMARK STÅR TIL AT FÅ DEN 4. LAVESTE VÆKST I OECD I PERIODEN 2011-2017

I den seneste World Economic Outlook har OECD udarbejdet en mellemfristet fremskrivning for perioden 2011-2017 for de 29 lande. I fremskrivningen tages der højde for, hvor meget beskæftigelsen kan vokse som følge af befolkningsudviklingen, ligesom der også tages højde for, hvor meget produktiviteten kan vokse. Det fremgår, at Danmark i perioden har udsigt til at få den 4. laveste vækst ud af de 29 lande. Dette står i kontrast til de mange målinger, der finder, at Danmarks konkurrenceevne er i top. Udviklingen vil bidrage til, at Danmark rykker nedad velstandsranlisten over rige lande. I forvejen er Danmark rykket fra en 6. til en 12. plads i perioden fra 1997 til 2007. I Euro-området ventes en BNP-vækst på gennemsnitligt 2,3 pct. årligt, hvilket er 0,5 pct.point højere end i Danmark. For hele OECD-området ventes en vækst på 2,7 pct. årligt, hvilket er 0,9 pct.point højere end i Danmark. Det har stor betydning for velstanden, om man har lav eller høj vækst. Hvis Danmark fik vækst som i Euro-området eller OECD, ville BNP pr. familie blive gennemsnitligt 25.000 kr. hhv. 45.000 kr. højere i 2017. Danmark kan få en højere vækst, hvis der enten kommer flere i arbejde eller hvis vi arbejder mere produktivt. Øges beskæftigelsen med 180.000 personer i perioden fås en vækst som i OECD og BNP pr. familie øges med 45.000 kr. Det kræver f.eks., at efterlønnen fjernes, og pensionsalderen forhøjes fra 65 til 67 år. Herudover kan produktiviteten øges gennem reformer. Lavere selskabsskat og marginalskat på arbejde er gode instrumenter til at løfte produktiviteten og velstanden. CEPOS anbefaler, at politikerne anvender krisen til at gennemføre reformer, der styrker velstandsudviklingen.

I den seneste World Economic Outlook har OECD udarbejdet en mellemfristet fremskrivning for perioden 2011-2017 for de 29 lande. I fremskrivningen tages der dels hensyn til, at outputgabet er negativt i 2010. Dvs. at BNP ligger under det potentielle niveau, fordi konjunkturerne midlertidigt sænker BNP. Dels tages der hensyn til, hvor meget vækst, der kan genereres i økonomien som følge af øget produktivitet (produktion pr. arbejdstime) og en øget arbejdsindsats (sidstnævnte er meget afhængig af den demografiske udvikling).

Resultatet af den mellemfristede fremskrivning ses af nedenstående figur. Det ses, at Danmark med en gennemsnitlig vækst på 1,8 pct. vurderes at få den 4. laveste vækst ud af 29 lande. OECD-området vurderes som helhed at få en gennemsnitlig vækst på 2,7 pct. (0,9 pct. point højere end Danmark), mens Euro-området vurderes at vokse 2,3 pct. (0,5 pct. point mere end Danmark). Det bemærkes, at lande som Sverige, Finland og USA har udsigt til markant højere vækst i perioden (omkring 3 pct. om året).

Figur 1. Forventet gennemsnitlig årlig real BNP-vækst, OECD-lande, 2011-2017

Kilde: OECD Economic Outlook no. 85

Anm.: Tyrkiet er ikke med i opgørelsen

Den lave vækst vil få Danmark til at rykke yderligere nedad velstandsrandslisten. Som følge af at vi har haft den 4. laveste vækst i perioden 1997-2007 rykkede vi fra at være det 6. rigeste land i 1997 til at være det 12. rigeste land i 2007¹ (målt ud fra købekraftskorrigeret BNP pr. capita).

Store konsekvenser af lavere vækst

Det har ganske store konsekvenser for velstanden, om man har en vækst på 1,8 pct. eller på 2,3 pct. (som i Euroområdet) eller på 2,7 pct. (som i OECD-området). Såfremt Danmark havde en vækst på 2,3 pct. i perioden 2011-2017, ville det betyde, at velstanden pr. familie var 25.000 kr. højere i 2017. Hvis man havde vækst som i OECD-området, ville det løfte velstanden pr. familie med 45.000 kr. i 2017.

Vækst som i Euro-området kræver 100.000 ekstra i beskæftigelse

Det er muligt at øge den underliggende vækst i økonomien i perioden 2011-2017. Enten ved at øge produktiviteten (dvs. produktionen pr. time), eller ved at få flere i arbejde. Skal man øge væksten til Euro-niveau, kræver det 100.000 ekstra i arbejde. Skal væksten øges til OECD-niveau, kræver det ca. 180.000 personer ekstra i arbejde.

En fremgang i beskæftigelsen på 100.000 personer kan nås ved at afvikle efterlønnen. Mens en stigning i beskæftigelsen på 180.000 personer kan nås ved, at man udover afvikling af efterlønnen hæver pensionsalderen fra 65 til 67 år. Disse to initiativer vil øge beskæftigelsen med 195.000 personer og forbedre holdbarheden med 1,1 pct. af BNP eller ca. 19 mia.kr².

¹ OECDs statistikbank

² Jf. CEPOS-notatet "200.000 Personer ekstra i beskæftigelse ved stop for efterløn og forhøjelse af pensionsalder" (januar 2008)

Som udsigterne er lige nu, er der et holdbarhedsproblem på de offentlige finanser på 8½ mia.kr. eller 0,5 pct. af BNP. Dermed vil "Senior-reformen" (afvikling af efterlønnen og højere pensionsalder) skabe holdbarhed på de offentlige finanser samt et råderum til lavere skat på 10 mia.kr. For de penge kunne topskatten sænkes med 10 pct.point. Herudover vil en kortere dagpengeperiode også kunne øge beskæftigelsen markant. Sænkes dagpengeperioden fra 4 til 1 år, øges beskæftigelsen med ca. 25.000 personer.

Produktiviteten kan også øges

Det er også muligt at øge produktiviteten. Det kan ske ved at reducere selskabsskatten. Dermed bliver det mere attraktivt for virksomheder at investere i nyt kapitalapparat. Erfaringsmæssigt medfører det, at medarbejdernes produktivitet øges. Herudover kan marginalsatten på arbejde reduceres. Det vil gøre det mere attraktivt at arbejde mere produktivt. Dvs. arbejde for at få en bonus, gøre karriere i virksomheden eller transportere sig efter et bedre betalt arbejde. Herudover kan produktiviteten også øges ved at skærpe konkurrencen i erhvervslivet. Endelig vil et øget uddannelsesnivea og flere dygtige udlændinge på det danske arbejdsmarked også øge produktiviteten. I forhold til at tiltrække dygtige udlændinge vil det være hensigtsmæssigt at sænke skattetrykket, der ifølge OECD er verdens højeste. Herudover bør den øverste marginalsat også sænkes. Den er efter reduktionen i Forårspakken fortsat blandt de højeste i verden, når man indregner forbrugsskatterne. Dermed nås en sammensat marginalsat på topskatteniveau på 67 pct.

Anbefaling: Krisen skal bruges til at styrke Danmarks vækstpotentiale.

CEPOS anbefaler, at politikerne i kriseperioden tilrettelægger en strategi for, hvordan Danmarks vækstpotentiale kan styrkes, så den danske velstandsudvikling kan styrkes på den mellemlange bane. Derfor bør politikerne tilrettelægge reformer af efterløn, folkepension og dagpenge, så der er ledige hænder på arbejdsmarkedet, når væksten tager til på den anden side af finanskrisen. Herudover bør der lægges op til markante sænkelse af selskabsskat og marginalsat, der erfaringsmæssigt er gode instrumenter til at øge velstanden³.

Risiko for tiltag der sænker velstand

Der er risiko for, at politikerne gennemfører tiltag, der sænker Danmarks langsigtede beskæftigelse og velstand. Det sker, hvis politikerne anvender de offentlige udgifter til at stimulere væksten på kort sigt. Udgiftsforøgelse har en tendens til at bide sig fast, fordi politikerne har svært ved at sænke udgifterne efterfølgende. Bl.a. forslaget om fremrykning af offentlige investeringer kan svække velstanden. Der kan følge driftsudgifter med et nyt anlæg, ligesom der er risiko for, at kommunerne konverterer øgede investeringsbevillinger til driftsbevillinger. Dette vil trække i retning af højere skattetryk, der erfaringsmæssigt sænker beskæftigelse og velstand. Ifølge en ECB-undersøgelse⁴ fra 2008, hvor der fokuseres på sammenhængen mellem udgifts- og skattetrykkes størrelse og væksten i BNP for OECD-landene⁵ findes, at en stigning i det offentlige forbrugs andel af BNP på 1 pct.point reducerer væksten i BNP pr. capita med 0,3 pct.point.

³ "Taxation and Economic Growth" (2008), Johansson Å. et al. (2008), OECD Economics Department, Working Paper No. 620.

⁴ "Government size, composition, volatility and economic growth", Working Paper Series No. 849, Januar 2008, ECB. Undersøgelsen er udført af António Afonso og Davide Furceri.

⁵ Der måles på perioden 1970-2004